

Taalstrukture en -konvensies

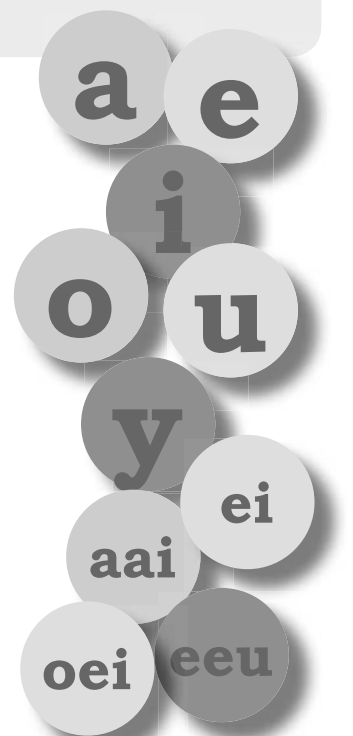
Spelling, lees- en skryftekens

Vokale (vowels) en diftonge

Vokale in Afrikaans is die klanke a, e, i, o, u, soos in die woorde **man**, **vet**, **vis**, **mot**, **mus** (*short vowels*), en **kaas**, **weet**, **koop**, **muur** (*long vowels*). Wanneer 'n lang vokaal in 'n oop lettergreep (*open syllable*) geskryf word, word dit met 'n enkel vokaal aangedui, bv. **mure**, **pere**, **mane**, **bome**.

Diftonge is tweeklanke (*double vowels*), met ander woorde twee vokale of klanke wat saamgevoeg word om 'n nuwe klank te vorm, bv. **aai**, **ei**, **y**, **eeu**, **oei**, soos in die woorde **braai**, **lei**, **ly**, **leeu**, **koei**.

- Gee die meervoud van die woorde met **lang vokale**.
 - boot _____
 - plaag _____
 - muur _____
 - greep _____
 - boom _____
 - peer _____
- Gee die meervoud van die woorde met **diftonge** (tweeklanke).
 - slai _____
 - leeu _____
 - koei _____
 - draai _____
 - uil _____
 - ooi _____
- Gee die meervoud van die woorde met **kort vokale**.
 - pen _____
 - nek _____
 - kop _____
 - vis _____
 - rok _____

Wenke

- Gebruik die rympie **arme ek is oupa uil** om die vokale te onthou.
- Wanneer 'n **lang vokaal** in 'n oop lettergreep geskryf word, word die vokaal enkel geskryf.
- Na 'n **kort beklemtoonde vokaal** verdubbel die konsonant

Konsonante (*consonants*)

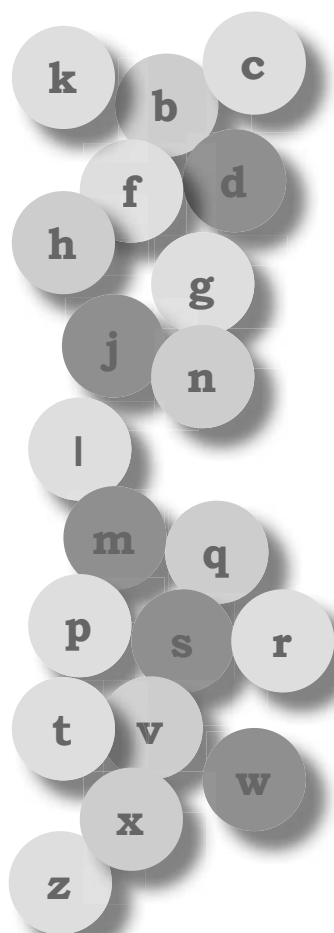
Konsonante is die res van die klanke in die alfabet. 'n Konsonant word verdubbel as dit tussen twee vokale staan en die eerste vokaal dra die hoofklem van die woord, bv. oggend, vinnig, liggaam.

Ander voorbeelde waar konsonante verdubbel word:

- dans**ss**koene (eerste basis eindig met 'n **s** en die tweede basis begin met 'n **s**)
- snaak**ss**te (die basis eindig op 'n **s** + ste wat die oortreffeende trap aandui).

Indien 'n stamwoord op 'n kort vokaal en 'n konsonant eindig, word die konsonant in die afleidingsvorm verdubbel, bv. debat**tt**eer, rebel**ll**eer.

Konsonante wat tussen 'n kort onbeklemtoonde vokaal en 'n daaropvolgende vokaal staan, word nie verdubbel nie, bv. heer**l**ike.

1. Vorm samestellings van die volgende woorde.

- a) dans + skoен _____
- b) hals + snoer _____
- c) meisie + skool _____

2. Gee die trappe van vergelyking (*degrees of comparison*) van die volgende woorde.

- a) fluks _____
- b) snaaks _____

3. Gee die korrekte vorm van die woorde tussen hakies.

- a) Dit was 'n (heerlik) uitstappie. _____
- b) Die meisie is 'n (vriendelik) persoon. _____

4. Lees die sinne en soek die spelfoute. Skryf die woorde korrek neer.

- a) Die seun rebeleer teen sy ouers. _____
- b) Die kinders debateer oor die probleem. _____
- c) Die radio is stukend. _____
- d) Julle sal die bedens moet opmaak. _____
- e) Die aanvale was skielik. _____

Wenke

As die stam op 'n **s** eindig en die volgende stam begin met 'n **s**, word die woord met twee **s**'e gespel.